

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

ایمل خان فیضی

۱۶ می ۲۰۱۱

روابط امریکا- پاکستان

بعد از مرگ یک "سرمایه ستراتیژیک"

پناه دادن به رهبران القاعده و طالبان برای نظامیان پاکستان یک ضرورت تاکتیکی بوده و می باشد. شبکه القاعده در پاکستان تولد شد و با گذشت زمان، بعد از جنگ سرد، به کمک "آی اس آی" با طالبان و گروه های تروریستی پاکستان اتحاد کرد و یا ملحق گردانیده شد. اردوی پاکستان و سازمان استخباراتی آن از این الحاق در رقابت خود علیه هند به حیث یک وزنه تعادل (counterweight) استفاده کرده است و می کند. پاکستان از این "سرمایه های ستراتیژیک" در افغانستان برای کاهش و یا دفع نفوذ هند و قدرت های غربی کار می گیرد. برای اسلام آباد، روابط خوب نیودهلی با کابل سخت نگران کننده است. صدراعظم هند طی سفر اخیر خود به کابل، به ادامه کمک های قبلی خود (یک و نیم میلیارد دالر) با حکومت کابل، اینبار کمک پنجمین میلیون دالر دیگر را اعلام کرد. و عده این کمک تازه هند می تواند در جواب به سفر اخیر مقامات عالی رتبه پاکستانی به کابل بوده باشد.

سفر مقامات پاکستانی به کابل، از سوی بعضی از تحلیلگران، آغاز یک بازی جدید سیاسی در افغانستان و منطقه پنداشته شد. بعد از این سفر، برخی از رسانه های جهان از تیره گی روابط میان واشنگتن و اسلام آباد خبر دادند. برخی ها در پاکستان به این نظر اند که امریکا از پاکستان مانند یک "کاندوم" استفاده می کنند. نظامیان پاکستانی قبل از مرگ اسامه در مقابل ستراتیژی امریکا در پاکستان- منطقه بعضی باید ها و نباید ها را وضع کردند. ستراتیژیست های پاکستان تلاش داشتند تا جنگ و حضور ایالات متحده امریکا در افغانستان را زیر سؤال قرار داده، خود با یک طرح تازه و باز هم با استفاد از "سرمایه های ستراتیژیک" خود (طالبان، شبکه حقانی...)، ابتکار عمل را در دست گیرند.

از سوی دیگر، از چندی بدینسو میلان اسلام آباد به طرف پیکن (چین) بیشتر گردیده بود (به خصوص در عرصه مشارکت های نظامی). دولت چین سال گذشته از پلان ایجاد دو ریاکتور اتمی ۳۴۰ میگاوات در صوبه پنجاب پاکستان خبر داده بود. اداره اوپاما فوراً نگرانی خود را از این پلان به دلیل عدم امنیت و فعالیت شبکه

های تروریستی در پاکستان اظهار کرد. پاکستان همچنان قرارداد خریداری ۳۶ طیاره جنگی F-۱۰ را با چین امضاء کرد^۱...

بعد از سفر صدراعظم پاکستان و مقامات نظامی آنکشور به کابل، واشینگتن با فرستان نمایندگان بلندرتبه نظامی و دیپلماتیک خود به اسلام آباد و متهم کردن سازمان استخباراتی آنکشور به حمایت از شبکه های تروریستی (خاصاً شبکه حقانی) در مطبوعات، خواست تا سیاست جدید نظامیان پاکستان را در کنترل نگهدارد، اما به اساس گزارش های خبری، سفر اخیر مایک مولن، لوی درستیز امریکا، طی ماه گذشته به پاکستان و ملاقات های وی با نظامیان آنکشور از لحاظ روابط میان دو کشور موثر نبود. حدود یک و نیم هفته بعد از این سفر، خبرکشته شدن اسامه بن لادن جهان را گرفت. سؤالی که در اینجا به میان میآید اینست که آیا کشته شدن اسامه در پاکستان و در چنین یک وضعیت فقط یک تصادف زمانی بود؟ جواب هرچه باشد، مرگ اسامه در خاک پاکستان مسیر بازی جدید اسلام آباد را تغییر داد. اکنون پاکستان تحت فشارهای داخلی و بین المللی قرار گرفته است. اما علی رغم تحلیل های ایدئالیستیک برخی از صاحبان نظران افغان از اوضاع سیاسی پاکستان، قدرت مردان غربی، مانند همیشه، هنوز هم (بعد از کشته شدن اسامه در خاک آنکشور) حرف از حمایت پاکستان می زند. مقامات بلند پایه اداره اوباما می گویند که با وجود کشته شدن اسامه در پاکستان و سؤالات مبنی بر رابطه نظامیان آنکشور، به خصوص اداره استخباراتی آن با اسامه، ما می خواهیم که با آن کشور طوری برخورد نمائیم که روابط ما دوباره محکمتر گردد. ما می خواهیم تا این یک انگیزه مثبت باشد برای آنها (پاکستان) تا چیزیکه اخیراً اتفاق افتاده آنرا بازنگری نمایند، تا باشد که اگر ما راه های بهتر همکاری را دریابیم^۲.

جان کیری رئیس کمیته روابط خارجی سنای امریکا طی سفر اخیر خود به افغانستان در ارتباط به پاکستان گفته است که کارهایی است که میتوان آنرا بهتر انجام داد. اما ما در تلاش انفصال روابط باپاکستان نیستیم، بلکه ما سعی می کنیم تا راهی را برای مستحکم کردن آن دریابیم^۳. کیری قبل از این سفر خود به افغانستان گفته بود: "با وصف ناکامی خیره کننده، اسلام آباد یک شریک مهم در مبارزه علیه تروریسم می باشد"^۴.

جی کارنی، سخنگوی قصر سفید، اخیراً اظهار نمود که رابطه ما با پاکستان آنقدر مهم است که نمی توان از آن کنار رفت^۵. وی همچنان افزود که همکاری ما در گذشته بسیار پر بار بوده است.

آندرس فوگ راسموسن، سرمنشی سازمان ناتو نیز می گوید که "غرب باید پاکستان را حمایت نماید". وی اخیراً اظهار نموده است که دولت های غربی باید با پاکستان در امر مبارزه با افراط گرایان اسلامی در مناطق سرحدی آنکشور با افغانستان، همکاری های خود را تشدید بخشند^۶. او همچنان گفته است که اگر ما در افغانستان صلح و ثبات می خواهیم، پس "مشغول ماندن مثبت" ما با پاکستان ضروری است.

خلیلزاد در مصاحبه اخیر خود با تلویزیون انگلیسی بی بی سی نیز گفت که پاکستان برای ما بسیار مهم است و این کشور نباید به "یک دشمن ما تبدیل گردد" زیرا ما به این کشور "محتاج" هستیم^۷. خلیلزاد به این باور است

^۱ http://www.china.org.cn/video/۲۰۱۱-۰۵/۱۰/content_۲۲۵۲۹۹۷۳.htm

^۲ <http://www.ft.com/cms/s/۰/۶۵۴۹۵۴b۰-۷b۳۵-۱۱e۰-۹b۰۶-۰۰۱۴۴feabdc۰.html#axzz۱MQepRekz>

^۳ <http://tribune.com.pk/story/۱۶۹۱۲۰/kerry-to-ask-pakistan-tough-questions-try-to-ease-anger/>

^۴ <http://da.azadiradio.org/content/article/۲۴۰۹۳۴۳۳.html>

^۵ <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/۲۰۱۱/۰۵/۰۹/press-briefing-press-secretary-jay-carney-۰۹۲۰۱۱>

^۶ <http://www.reuters.com/article/۲۰۱۱/۰۵/۰۹/us-binladen-nato-idUSTREY۴۸۶۹۲۰۱۱۰۵۰۹>

^۷ <http://news.bbc.co.uk/۲/hi/programmes/hardtalk/۱۴۸۴۰۰۲.stm>

که اکنون باید در چوکات یک دیپلماسی بزرگ از یک مشی که در آن کشورهای اروپائی، چین و عربستان سعودی شامل باشند، بالای پاکستان فشار وارد شود.

با توجه به چنین اظهارات مقامات غربی، می توان گفت که پس در اینجا سؤال برای وضع تعزیرات برپاکستان از سوی جامعه جهانی به میان نمی آید. امریکا امروز هم به پاکستان ضرورت دارد. کشته شدن اسامه در پاکستان سیلی محکمی است بر روی نظامیان پاکستان به سطح داخلی و بین المللی. مطالعه وضع کنونی نشان می دهد که نظامیان پاکستان و حکومت آن برای یک مدت تحت فشار های داخلی و خارجی باقی خواهند ماند. در صحنه سیاسی پاکستان احتمال بعضی از تغییرات است اما روابط اسلام آباد با واشینگتن آهسته آهسته به حالت معمول آن باز خواهد گشت.

با یک نگاهی گذرا به تاریخ روابط میان ایالات متحده امریکا و پاکستان، می توان گفت که به جز از یک وقفه کوتاه بعد از ختم جنگ سرد، اسلام آباد همیشه از حمایت سیاسی و اقتصادی واشینگتن برخوردار بوده است. دولت ایالات متحده امریکا همواره در طول تاریخ نظامیان پاکستان را حمایت نموده است. حکومت امریکائی در طول تاریخ دیکتاتوران نظامی پاکستان را از لحاظ اقتصادی، نظامی و سیاسی تقویت نموده اند. از دوايت ديويد آيزنهاور (Dwight David Eisenhower) سی و چهارمین رئیس جمهور امریکا تا جان اف کنیدی (John F. Kennedy)، لیندن جانسن (Lyndon Johnson)، ریچارد نیکسن (Richard Nixon) جیمی کارتر (Jimmy Carter)، رونالد ریگن (Ronald Reagan) و جورج بوش (George W. Bush)، هر کدام به نوبه خود موقف نظامیان پاکستان را در مسائل منطقه ئی مورد تأیید و حمایت قرار داده اند. دولت امریکا در زمان حکومت جورج بوش، ۱۱ میلیارد دلار را به حکومت پاکستان کمک مالی نمود که بیش از نیم این کمک مستقیماً به اردوی پاکستان رسید و حساب دهی آن هم تا به حال "کم یا هیچ" بوده است. اردوی پاکستان امروز مالک نزدیک به ۱۵ میلیارد دلار سرمایه است که آنرا در بخش های مختلف سکتور اقتصادی کشور به کار انداخته است.^۸

به اساس یک گزارش فاینانشل تایمز، تمام کمک های مالی دولت امریکا به پاکستان، در جریان دهه اخیر، به تقریباً ۲۰ میلیارد دلار می رسد.^۹ رئیس جمهور اوپاما و مشاوران او به این باوراند که امریکا در پهلوی کمک های مالی به اردوی پاکستان، باید به نهاد های غیر نظامی آنکشور بیشتر کمک کند. در سال ۲۰۰۹، قانون گذاران امریکا، فیصله کمک ۷,۵ میلیارد دلار به پروژه های غیردولتی در پاکستان را در جریان پنج سال آینده تصویب کردند.^{۱۰} ...

حرف اخیر اینست که روابط امریکا-پاکستان برقرار خواهند ماند. برای واشینگتن مرگ اسامه باز هم ادامه سیاست خواهد بود در منطقه ولی اکنون باید دید که اسلام آباد، بعد از مرگ یکی، با دیگر سرمایه های ستراتیژیک خود چه سیاست را در پیش می گیرد.

^۸ برای معلومات بیشتر راجع به سرمایه گذاری های اردوی پاکستان در سکتور اقتصادی، رجوع شود به کتاب عایشه صدیقی بنام Military Inc.: Inside Pakistan's Military Economy

^۹ <http://www.ft.com/cms/s/0/7e049e0b-7b30-11e0-9b06-00144feabdc.html>

^{۱۰} همان مأخذ